

Gjennemførelsen kunde blive god og forsvarelig, og det skulde undre mig meget, om ikke den ærede Minister, der skulde gennemføre den, har maattet stille sig ved forskellige Mænd, som stode ham nær, fordi han ikke troede, at de vilde gennemføre Reformen i den Land og den Retning, han vilde have den. Jeg troer, jeg tør sige, at dette har været Tilfældet, og det er netop et praktisk Beviis for, at det ved slige større gennemgribende Forandringer kan blive nødvendigt, ikke alene at Ministeren bliver en anden, men ogsaa at hans Nærmeste blive Folk, der ere gennemtrængte af det nye Systems Rigtighed og Duffelighed, og ikke staae halvt modvillige uden at gjøre Andet for det nye System, end hvad de commanderes til af Ministeren. Man siger, at den faste Forretningsgang ved en saadan Forandring vil udsættes for at blive forstyrret til Skade for Borgerne, men dertil kan jeg, efter hvad jeg kan domme, kun svare, at, dersom vore Contoirchefer ere, hvad jeg antager de ere, vil enhver Contoirchef være fuldstændig inde i Traditionen for de Sagers Vedkommende, der ere henlagte under ham, og være den Embedsmand, der uden at have noget saadant Mellemled, som en fast ansat, kongelig udnævnt Departementschef, vil kunne referere til Ministeren og fuldstændig opretholde Traditionen. Det er min Paastand, det er min Tro, og den er begrundet paa, at jeg antager, at hver især af vore Contoirchefer virkelig ere dygtige Folk i de Stillinger, hvori de sidde. Ere de det, maa Sagen kunne gaae, og det, de skulle referere angaaende disse Sager, behøver ikke at gaae gjennem nogen anden Mand; men skal det gaae gjennem en anden Mand til Ministeren, kan det ligesaa godt gaae gjennem Generalsekretairen, der ikke er kongelig udnævnt, som gjennem Departementschefen, der har kongelig Udnævnelse. Man siger vel, at den, Gud har givet et Embede, giver han ogsaa Forstand dertil, men Gud giver jo ogsaa Forstand til Andre, og jeg antager, at Gud giver Forstand til mangen en Mand, som ikke har kongelig Udnævnelse; dette er min Betragtning af Sagen. At det Bestaaende ikke skal brydes, at der i Administrationen skal være Mænd, som have Oversigt derover, kan jeg indrømme,

og derom ere vist Alle enige, men jeg kan ikke indsee, at der i saa Henseende skulde være nogen Fare ved det Forslag, her foreligger. Det blev ogsaa udtalt, at dersom det skulde være nødvendigt istedetfor Departementschefer at have Generalsekretairer, for at Ministeren kunde blive fuldstændig betjent, som han bør, kunde det Samme siges om mange andre Embedsmænd; man maatte da gaae længere ned og affledige flere. Dette er af de Ting, som man kan sige, men Enhver maa kunne see Forskjellen: Enhver maa kunne see, at, naar en Minister har en fuldstændig paalidelig Mand ved sin Side, som kan være, hvor han ikke kan være, og paasee, hvad der skal paasees, betyder det ikke Noget med de lavere Embedsmænd. Jeg hørte vel, at den ærede Minister nylig sagde, at flere Embedsmænd ude i Landet ikke kunne bringes til at lystre Contoirchefer, men paa den anden Side sagde han, at, naar en Minister ikke betjenes tro og rigtigt af en Departementschef, kan han affledige ham; der er vel ingen Erfaring i saa Henseende, men det kan skee. Jeg forstaaer ikke ret disse Ytringer, naar man sammienholder dem. Naar den ærede Minister ikke kan skaffe Dygtighed for Contoirchefer — og saadanne handle dog under Ministerens Ansvar, saaledes at de altsaa have directe eller indirecte Stadfæstelse derpaa —, naar det ikke kan overholdes, at Contoircheferne skulle lystres af de mindre Embedsmænd, hvorledes vil Ministeren da kunne sige, at han altid vil kunne magte sin Departementschef? Disse to Ting troer jeg ikke staae i fuld Samklang med hinanden. Jeg troer rigtignok, at enhver Minister vil sørge for at faae de provindsielle Embedsmænd til at lystre Contoircheferne, naar de have faaet Fuldmagt fra Ministeren, men derimod nærer jeg nogen Tvivl om, hvorvidt en Minister vil affledige den Departementschef, der i ethvert Tilfælde ikke betjener ham, som han burde. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at, naar en Minister kommer ind i den nye Stillning, er han ikke altid istand til at afgjøre, om Departementschefen betjener ham tro og rigtigt; han kan ikke selv i ethvert Tilfælde vide, om han har en Departementschef, der betjener ham rigtigt; thi kunde han det, var han en saa